

EGYÜTT - MŰKÖDÜNK?!

Az Észak-magyarországi régió civil együttműködéseinek területi szintű alapkutatása

Nonprofit kutatás

2007.

EGYÜTT - MŰKÖDÜNK?!- Az Észak-magyarországi régió
civil együttműködéseinek területi szintű alap kutatása
Nonprofit kutatás, 2007.

Szerzők:

1 -5. fejezet – Molnárné Hegymegi Krisztina

6. fejezet – Magyarné Czipra Vera

Szerkesztő: Molnárné Hegymegi Krisztina

Felelős kiadó: Human Integra Alapítvány

3545 Miskolc, Pf.: 404.

info@humanintegra.hu

Borító: Gyurkó Andrea, **Fotók:** Sarmasági Andrea

Megjelent 600 példányban

Kereskedelmi forgalomba nem kerül, elektronikus formában
letölthető a www.humanintegra.hu weboldalról.

A projekt kutatásait és a kiadvány megjelenését
a NCA Civil Önszerveződés és Területi Együttműködés
Kollégiuma támogatta.

Ajánlás

Ez a kiadvány 2006. és 2007-ben folytatott kutatás és elemző munka összegzése.

A Human Integra Alapítvány 2005-ben „Civil helyzetjelentés az Észak-magyarországi régióból” címmel elkészült kutatásának eredménye iránt jelentős érdeklődés mutatkozott. Ennek tapasztalataira építve a régió civil együttműködéseit vizsgáltuk következő kutatási projektünkben., különös tekintettel az NCA által támogatott együttműködési projektekre.

Továbbra is úgy gondoljuk, hogy nekünk kell önmagunkról képet alkotni. Szükséges őszintén szembesülni civil szféránk sajátosságaival, helyenként gyengeségeivel vagy hiányosságaival, viszont látni kell az eredményeit is és különösen fontosnak tartjuk mindezt jól kommunikálni.

Jelenlegi kutatásunk az NCA statisztikák mellett egy kérdőíves kutatásra épül ismét, kiegészülve közvetlen mélyinterjú vizsgálatával. Az adatokat szolgáltató szervezetek döntő többsége most is hajlandó volt névvel együtt fölállalni eredményeit, tapasztalatait, de számosan csak név nélkül számoltak be együttműködéseikről. Meggyőződésünk, hogy az egyes szervezetek és a szektor fejlődésének kulcsa a partnerségben megvalósított projekteken van. Saját tapasztalataink is azt mutatják, hogy teljesen újat önállóan létrehozni mindig nagyobb erőfeszítés, mint mások jó ötletéhez hozzátenni a saját, olykor nem túl sok, de nélkülözhetetlen szakértelmét, eszközeit, tapasztalatait.

Kerüljünk képbe együtt!

A projektben közreműködő munkatársaink: dr.Gaál Nóra,
Magyarné Czifra Vera, Molnárné Hegymegi Krisztina és
Sarmasági Pál.

Köszönet a támogatóknak és a közreműködőknek!

Miskolc, 2007. május 21.

**Az Észak-magyarországi régió civil együttműködéseinek
területi szintű alap kutatása**

Tartalom

Kutatási hipotézis	9
1. Kutatásmódszertan	11
2. Tevékenységi szint és hatókör	11
3. Tevékenységi terület	14
4. Kapcsolatrendszer	15
5. Forrásteremtés	16
5.1. Pályázási rutin	16
5.2. NCA pályázatok	18
5.3 Partnerség	21
5.4 NCA együttműködési projektek	24

6. Civil szervezetekkel készített interjúk összefoglalója	29
6.1. A szervezetek általános bemutatása	29
6.2. Infrastruktúra	32
6.3. Humán erőforrás ellátottság	33
6.4. Társadalmi beágyazottság, kapcsolatrendszer	34
6.5. Jövőkép	37
Összegzés	39

Kutatási hipotézis

A mindennapokban körülvesznek minket önkéntes kezdeményezések, az állampolgárok próbálnak megoldást találni az őket körülvevő környezet problémáira és tapasztalatunk alapján számos találékony ötlet is születik. Úgy tűnik, hogy egyre inkább nem elsősorban intézményektől várják sokan a sorsuk jobbra fordulását. Ezért az élelmesebb magyar polgár az évszázados gyökerekhez nyúl és önállóan, önkéntesen szervezkedik. Ezek a megmozdulások kicsiben, bizalmas családi, baráti, munkatársi körben kezdődnek és ritkán nőnek nagyra. Valójában két csoportba sorolhatjuk őket: a szabadidő eltöltése és valamilyen probléma megoldása köré való szerveződésük alapján. Más a motiváció mind a két esetben és a megvalósítás eszközeiben is eltérések mutatkoznak.

Amennyiben megfelelő információ áll rendelkezésre arról, hogy egy önkéntes szerveződés formális keretekbe foglalása előnyökkel járhat, nagy az érdeklődés, de a törvényes keretek betartásához elengedhetetlen a szakértő. Bonyolultnak tűnnek a magyar nonprofit szervezetekre vonatkozó jogi és főleg gazdasági szabályozások. A szaktanácsadás és egyéb kötelezettségek betartása pedig, komoly költségekkel jár. Ezek a körülmények visszavethetik a civil szerveződések jogi személyiséggé válását. Az Észak-magyarországi régióban élő emberek azonban több szempontból is motiváltak érdekeik védelmében. A gazdasági nehézségek és társadalmi következményei az itt maradt lakosságot lépésre késztetik. A foglalkoztatással kapcsolatos érdekvédelemnek komoly

hagyományai vannak, hasonlóan a kultúra és szabadidő eltöltésének is.

Feltételezésünk szerint a civil aktivitás nem csökkent és nem kevésbé veszi ki a régió társadalmi, gazdasági életéből a szerepét, mint eddig. Azonban nem látszanak a kormányzattal való szoros együttműködés jelei, sem a szervezetek közötti, széles méreteket öltő összefogás. A megvalósuló ötletek kivitelezésében a civilek „magyaros hagyományokat” követve, inkább tevékenykednek önállóan, feltve függetlenségüket és a gyümölcsökön, előnyökön sem szívesen osztoznak. A kapcsolatok többnyire helyiek, a regionalitás még nem működik. A civil tevékenység finanszírozásához a pályázati alapokat egyre szívesebben célozzák meg és egyre többen – de még mindig a kisebbség – ismeri a Nemzeti Civil Alapprogram pályázati kiírásait. Feltételezésünk szerint a támogatott projektek megvalósítói előnyét látják a partnerségben megvalósuló projekteknek. Ezek motívumai, hatékonysága és tartóssága még kérdéses. Jelen kutatásunkban ezekre a kérdésekre is választ keresünk.

1. Kutatásmódszertan

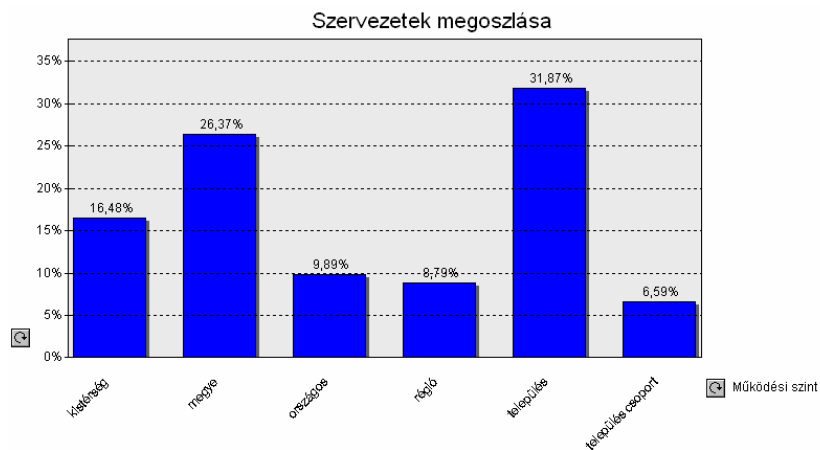
A kutatás célcsoportját az Észak-magyarországi régió civil-nonprofit szervezetei adják. Vizsgálatunk szempontjából különöse azok a működő szervezetek voltak érdekesek, amelyek korábban már nyújtottak be pályázatot a Nemzeti Civil Alaphoz. A kutatás módszeréül az önkéntes, név nélküli, kérdőíves, reprezentatív mintavételt választottuk. Korábbi tapasztalataink alapján ezen a módon a legnagyobb a válaszadási hajlandóság. A kérdőívet visszaküldők 48%-a nem járult hozzá adatainak közléséhez, ill. név nélkül volt csak hajlandó adatot szolgáltatni. A kiküldött mintegy 190 kérdőívre az adatgyűjtés lezárásáig (2007. április) 96 szervezet válaszolt. A válaszadó szervezetek között 61%-ban most is felülreprezentáltak a társadalmi szervezetek. Ugyanakkor a mintában a szervezetek megyei aránya szerencsés módon követi az összes bejegyzett szervezet számarányát. A feldolgozott adatok nem korrigáltak, a válaszadók számára aktualizáltak.

2. Tevékenységi szint és hatókör

A válaszadó szervezetek 11%-a létezett csak 1990 előtt, ők a több évtizedes múlttal rendelkező „nagy öregek”, arányuk hasonló az országos átlaghoz. A rendszerváltást követő öt éven belül alapították a további 34%-át a vizsgált szervezeteknek, amely jelzi hogy a régióban is drasztikusan növekedett a szervezetek száma, az ezredfordulóig a további 23%, majd a következő öt évben 21%-a jött létre a válaszadóknak.

A szervezetek működési hatókörét tekintve jelenlegi merítésünk közel azonos képet mutat a 2005-ös állapotokhoz képest.

1. ábra A civil szervezetek számának megoszlása működési szint alapján

Forrás: saját kutatás 2007.

A legtöbb szervezet (összesen 70%) nem egy településre koncentrálja tevékenységét. A válaszadók között a korábbihoz képest több (9%) az országos hatókörű, ami a térségben való aktivitásukat jelzi. Rájuk egyébként inkább jellemző a fővárosi kötődés. A regionális szervezetek száma jelenleg is 6% körül mozog, arányaiban a korábbi állapotot tükrözi. Megyékre lebontva a válaszadók közötti arányok annyiban módosulnak, hogy érdekes módon BAZ megyében arányaiban több a megyei hatókörű szervezet és ide kapcsolódik a regionális hatókörű civilek döntő többsége. A másik két megyéből szinte egyáltalán nem voltak regionális válaszadók és a települési szintű tevékenység egyértelműen dominánsabb.

A közhasznúsági státusz kérdésében kicsit furcsa a kép. A régiót tekintve közel két és félszer több válaszadó közhasznú, ez a tendencia már korábban is tapasztalható volt. Magyarázatul annyit, hogy feltételezhetően egyre többen vélik előnyösnek ezt – az egyébként könnyen megszerezhető – minősítést. A kutatás célcsoportja ebben az esetben éppen az NCA pályázóiból került ki, ahol különösen a szakmai kollégiumoknál feltétel a közhasznúsági státusz. Saját tapasztalatból mondhatjuk, hogy az NCA feltételek ösztönzőleg hatottak a közhasznú minősítés megszerzésére a civil szervezeteknél és ez országosan is igaz. A dolog szépséghibája, hogy a fogalom mára erősen kiüresedett és ezzel együtt veszített jelentőségéből, újraértelmezése szükségessé vált.

2. ábra A civil szervezetek tevékenysége által érintettek száma a szervezetek arányában

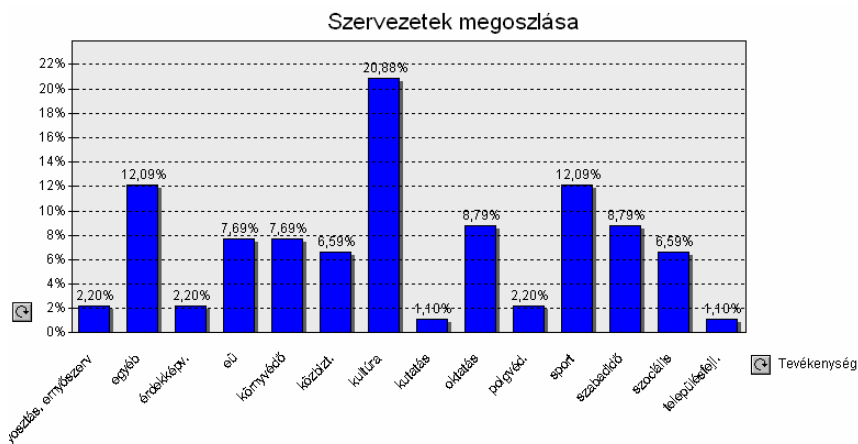

Forrás: saját kutatás 2007.

A válaszadóink közel 40%-a olyan civil szervezet, akik tevékenységükkel éves szinten több mint 500 főt érnek el, azonban az összes többi esetében – és ez a többség – alatta marad ez a szám. Korábbi tapasztalatainkkal összevetve itt is arányaiban egyharmad-egyharmad a kicsi, közepes és nagy szervezetek részvétele. Ezek alapján nem állítható, hogy a pályázási kedv döntően függ a szervezetek nagyságától. Az NCA egyik célkitűzése, hogy egyaránt elérhetőek legyenek a források a különböző hatókörű szervezetek számára. További kérdés viszont a hatékonyság, ill. sikeresség.

3. Tevékenységi terület

3. ábra A civilek által érintett területcsoportok a szervezetek arányában

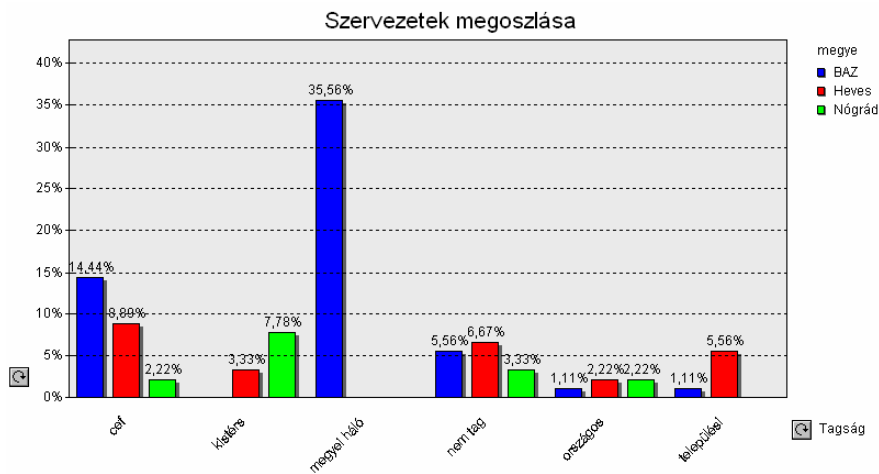

Forrás: saját kutatás 2007.

Vizsgált célcsoportunk szinte tökéletesen reprezentálja a régió civil szervezeteinek tevékenységcsoportok szerinti megoszlását. Korábbi kutatásunkhoz képest a településfejlesztéssel foglalkozó szervezetek alulreprezentáltak, de a korábbi arányok köszönnek vissza. Domináns a kultúra, a sport és a szabadidővel kapcsolatos tevékenység. Érdekesség, hogy az egyéb kategóriában döntő többségében idegenforgalom és városszépítés került. Amennyiben ezeket a településfejlesztés tágan vett kategóriájához soroljuk, teljesen visszakapjuk a 2005-ös kutatás arányait a civil tevékenységet illetően.

4. Kapcsolatrendszer

4. ábra Civil szervezeti kapcsolatok megoszlása a szervezetek arányában

Forrás: saját kutatás 2007.

A civil szervezetek együttműködéseinek alapját kapcsolatrendszerük adja. Tapasztalataink azt mutatják, hogy minél szélesebb körben érintett az adott szervezet, annál több közösen megvalósítható projekt lehetősége adódik. Persze ennek kihasználása erősen múlik a menedzsmenten és a szervezet stratégiáján. Célcsoportunk 86%-a tagja valamilyen civil szerveződésnek. Döntő többségük megyei hálózat tagja vagy civil egyeztető fórum közreműködője. A megyei bontásban azonban látható, hogy megyei összefogás a régióon belül kizárólag BAZ megyében működik, itt viszont települési, kistérségi, sőt országos szinten is minimális a kapcsolattartás, a civil egyeztető fórumok formájában építenek még kapcsolatot, de ez elsősorban az önkormányzatokkal való egyeztetés helye. Hevesben a CEF-ek mellett a települési szintű együttműködések dominálnak. Nógrádban a kistérségi szinten építenek kapcsolatot többen. Érdekes, hogy a három megye közül a két kisebbben többen tartanak országos szintű kapcsolatokat fenn. Regionális összefogásról továbbra sem beszélhetünk. Közigazgatásilag is most folyik a regionális átszervezés, az érdekek még nem tartanak ebbe az irányba, a folyamat várta magára.

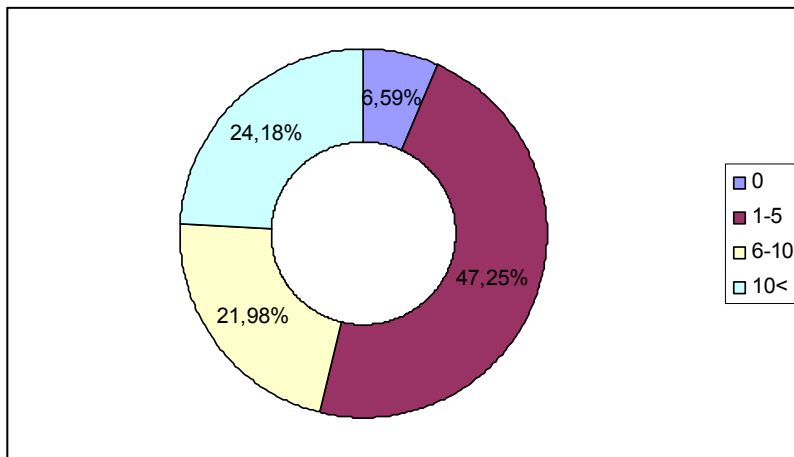
5. Forrásteremtés

5.1 Pályázási rutin

A megvalósult civil projektek alapját erősen befolyásolják a rendelkezésre álló források. A szervezetek döntő többsége korábbi felmérésünk szerint pályázati úton teremti elő a szükséges anyagokat. A pályázási rutin tehát kihat a szervezet működésére és ezzel együtt projektjeire, kapcsolatépítésére is. A válaszadó szervezetek 94%-a adott be pályázatot az elmúlt három évben, tehát a szervezetek egyre inkább megpróbálkoznak a forrásteremtés ezen módjával. Az adatok elemzése során örömmel vettük tudomásul,

hogy a szervezetek közel fele (42%) ötnél is több pályázattal próbálkozott, 22% pedig tíznél is többel! A megyei bontás is hasonló arányokat tükröz, annyiban van csak eltérés, hogy a BAZ megyei civilek között kiugróan több a tíznél több pályázatot benyújtó szervezet, tehát ez nem csak a kisebbség jó rutinját jelzi.

5. ábra Az elmúlt három évben beadott civil pályázatok számának megoszlása a szervezetek arányában

Forrás: saját kutatás 2007.

A beadott pályázatok eredményességét illetően igen szép kép mutatkozik a megkérdezettek körében. A pályázatot benyújtó szervezetek 93%-a legalább egy esetben nyert támogatást. Jelentős számban vannak, akik még sikeresebbek voltak: 22% ötnél több nyertes pályázatot írt, 24% esetében pedig ez a szám tíz fölé megy. Ezek az adatok azonban annyiban korrigálásra szorulnak, hogy a régió aktívabb, rutinosabb szervezeteiről van szó, tehát a helyi szféra egészét tekintve ez az arány sokkal alacsonyabb. Viszont akik

működnek, azok igen eredményes pályázók. A sikertelen pályázatok arányáról elmondható, hogy logikus módon főleg azok a szervezeteknek vannak sikertelen pályázataik, akik kevés számú pályázatot nyújtanak be. Nyilván kisebb az ezen a területen megszerzett rutinjuk. A nógrádi pályázóknál figyelhető meg az a jelenség, hogy bár vannak, akik nagy számú pályázatot írnak, de jelentős számban ezek nem sikeresek. A másik két megye esetében ez nem jellemző.

5.2. NCA pályázatok

Kutatásunk egyik célja volt, hogy vizsgáljuk a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásainak felhasználását régióink civil szférájában. A régióban bejegyzett civil szervezeteknek (6223 db 2003-ban) 10%-a egyáltalán nem jogosul az NCA forrásokra, és csak nem egészen 20%-a próbálkozott pályázni az első két évben. Ez az országos arányokat tekintve – a jogosultak 25%-a pályázott-, bizony kevesebb. Kevésbé „ugrottunk rá” az új forrásokra a többi régióhoz képest.

Az általunk vizsgált és aktívnak tekinthető szervezetek fordított arányt mutatnak, hiszen közülük 86% pályázott az NCA-hoz az alábbi bontásban. Országosan tekintve a regionális kollégiumokhoz háromszor annyian pályáztak, mint szakmai kollégiumokhoz. (Lásd Kúti-Sebestény – Az NCA első három pályázati fordulója az empirikus adatok fényében 2007.) Régióinkban 95%-ban csak működésükkel kapcsolatos pályázatot nyújtottak be a válaszadó szervezetek

6. ábra Az NCA-hoz beadott civil pályázatok megoszlása a kollégiumok arányában

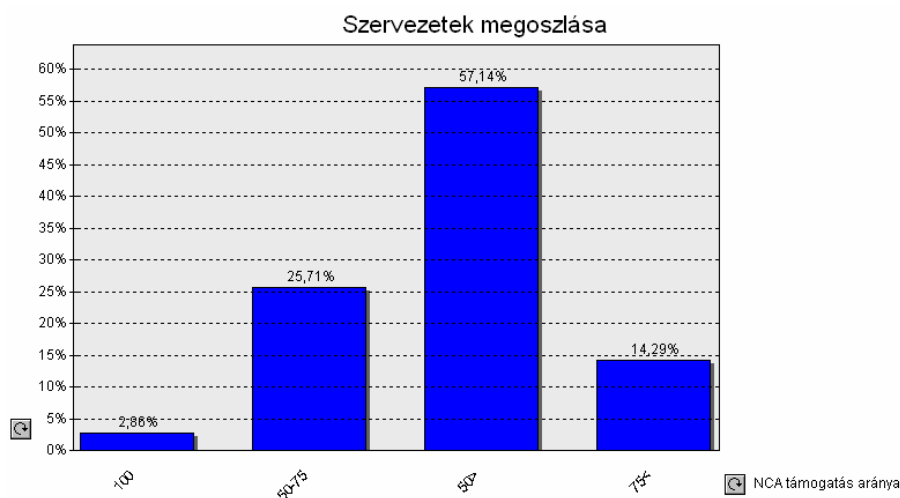

Forrás: saját kutatás 2007.

A szakmai kollégiumokhoz pályázó 5 % mellett, viszont 23%-a a megkérdezetteknek civil partnerként részt vett NCA projekt megvalósításában. Tehát egy sikeres szakmai pályázat átlagban további négyet vont be a megvalósításba. Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy válaszadóink az aktív, működő szegmensét alkotják a régió civil szférájának.

Ezek alapján érdekes megfigyelni, hogy a vizsgált szervezetek forrásaiban az NCA-tól kapott támogatások milyen arányban jelennek meg.

7. ábra Az NCA támogatások aránya a civil szervezetek összes forrásainak viszonylatában

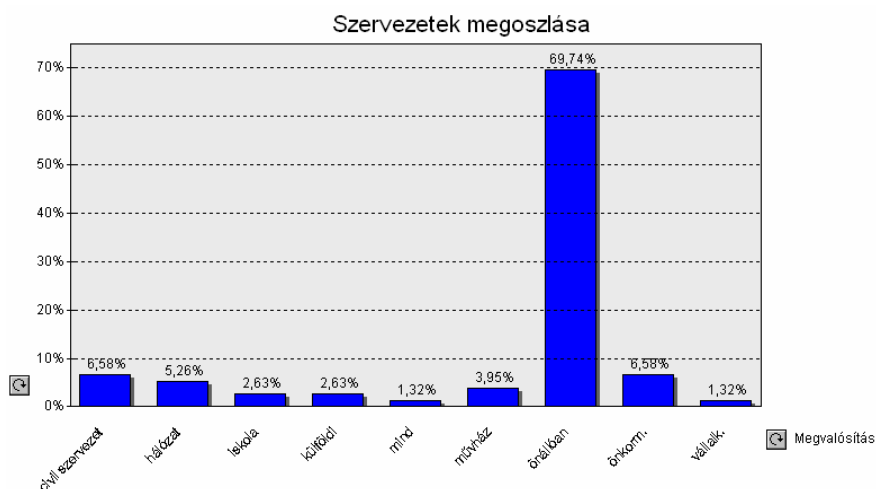

Forrás: saját kutatás 2007.

A válaszadó szervezetek több, mint felénél az NCA támogatások a források kevesebb, mint 50%-át teszik ki és ők alkotják a többséget. Minden negyedik szervezet esetében már háromnegyedében NCA forrásokból gazdálkodnak. Összességét tekintve viszont elmondható, hogy 40% százaléknál nő ez az arány és vannak, akik csak erre számíthatnak. Ezek az adatok azt sugallják, hogy az NCA támogatások jelentős szegmensét alkotják a civilek forrásainak. Viszont ez azt is mutathatja, hogy igen jelentős számban vannak azok, akik más forrásokat még kevésbé kutattak fel, ill. tudtak bevonni. Ezen a területen egyértelműen aktívabbnak kell lennünk!

5.3. Partnerség

8. ábra Az NCA támogatott projektek partnereinek megoszlása a lebonyolító szervezetek aránya

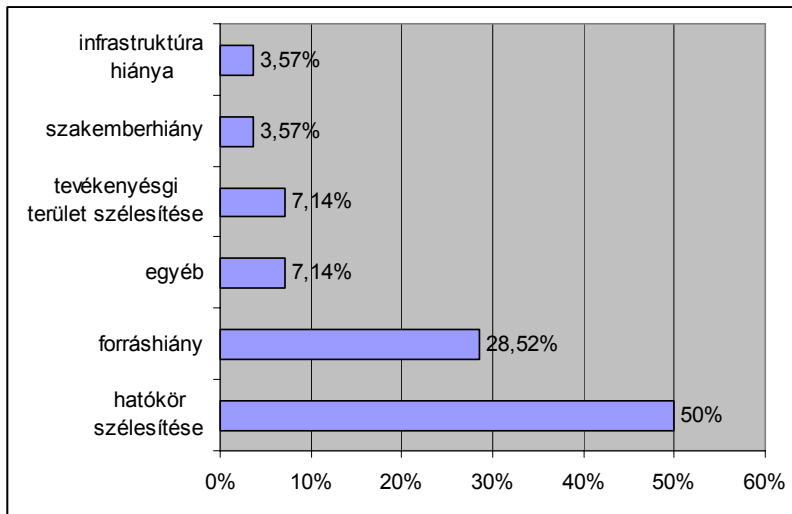
Forrás: saját kutatás 2007.

Ha közelebbről megvizsgáljuk a térségben megvalósult NCA szakmai projekteket szembeötlő, hogy kiugróan nagy arányban mégis önállóan valósították meg azokat a civilek. Klasszikusan a civil partnerek mellett az önkormányzatokat vonják be leggyakrabban a projektekbe, azt követően pedig különböző hálózatokat és kulturális intézményeket

A kapcsolattartásra vonatkozó kérdéseinkre a feltételezett arányú válaszok érkeztek. Természetesen a szervezetek háromnegyede személyesen tartja a kapcsolatot együttműködő partnereivel, amelyet elsősorban a telefonos kommunikáció egészít ki, nagyjából minden

ötödik szervezetnél az internetes kapcsolattartás is megjelenik a személyes mellett és csak igen kevesen (4-5%) leveleznek postai úton partnereikkel.

9. ábra A civil együttműködések motívumainak mértéke a lebonyolító szervezetek arányában

Forrás: saját kutatás 2007.

Egy kapcsolat létrejötte sokszor véletlenek sorozata, de bizonyos mértékig eleve determinált is. A civil szervezetek kapcsolatai – nincs ez másképp a gazdálkodói szférában sem,- a benne tevékenykedő személyek kapcsolataira épülnek, majd a továbbiakban közös érdekek mentén alakulnak, nem kizárva továbbra sem a „szerencsét”. Az érdekek egyeztetése az a pont, ahol különféle motívumok közrejátszhatnak. Félretéve a szubjektív benyomásokat, mert ezek is közrejátszhatnak, konkrét okokat

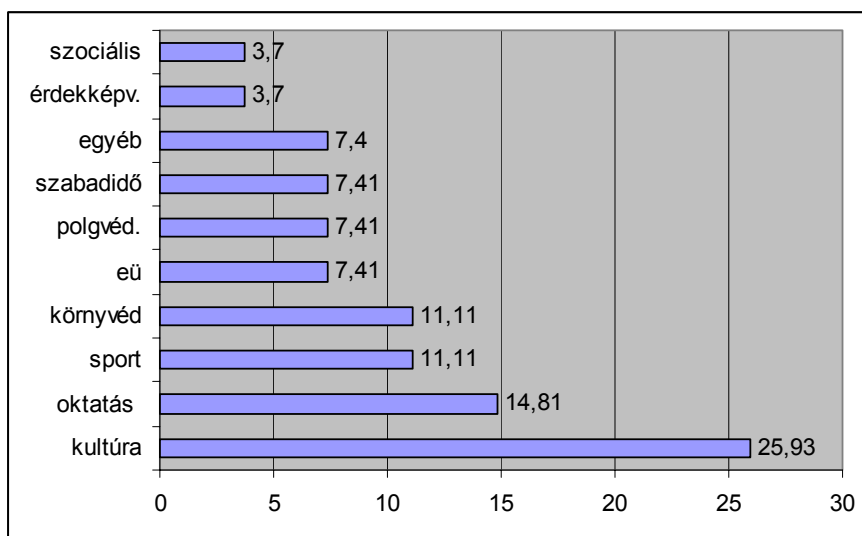
kerestünk. A fenti adatok szerint a szervezetek főleg hatókörüket igyekeznek szélesíteni, amikor másokkal összefognak. További súlyos indok a forráshiány, amelyet partnereikkel közösen próbálnak kezelni egy jó cél érdekében. Öröndetes, hogy az anyagiak hiánya nem tántorítja el a szervezeteket egy projekt megvalósításától. Ebben az esetben igen fontos az önzetlenség, hiszen a partnerségben megpályázott projektek hozadékát szükséges megosztani. Ezen a területen láthatóan van még mit fejlődnünk. Az egyéb motívumok között pedig belső, erkölcsi, morális érzések, gondolatok jelennek meg, amik a civilek sokszor megmagyarázhatatlannak tűnő plusz energiáit aktivizálják és a kapcsolatépítésre ösztönzik. Számunkra meglepő módon a partnerség építésében az infrastruktúra és a szakemberek hiánya csak kis mértékben megjelenő motívumok.

Egy sikeresen megvalósult projekt magában hordozza további számos együttműködés lehetőségét is. Kérdés, mennyire értékelték valóban sikeresnek a partnerségben létrehozott projektet a szervezetek, ill. látják-e a jövőben a kapcsolattartás értelmét. Az adatot szolgáltató civilek kutatásunkban egyértelműen (96%) azt nyilatkozták, hogy projektjeik befejezése után is fenntartják a kapcsolatot partnereikkel. Tehát a közös projektek olyan hozadékának tartják a partnereikkel való együttműködést, amit érdemes megőrizni. Ez az NCA másodlagos gyümölcse is, ha tetszik.

A válaszadóink által megvalósított NCA támogatású szakmai projektek tevékenységi területei részben párhuzamban állnak a szervezetek tevékenységi területével kézenfekvő módon.

5. 4. NCA támogatású együttműködési projektek

7. ábra Az NCA támogatott projektek megvalósítási területeinek megoszlása a lebonyolító szervezetek arányában (%)

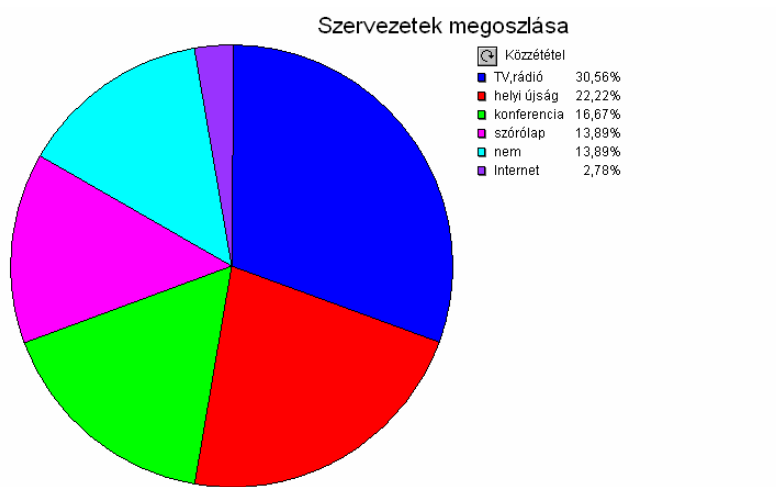
Forrás: saját kutatás 2007.

A régióinkban létrejött projektek között magasan a legtöbb a kultúrával, szabadidővel és a sporttal kapcsolatos, de igen jelentős az oktatás, képzés területén megvalósult is. Országosan ugyanakkor elmondható, hogy a sport és a szabadidő területén több projekt kapott NCA támogatást, szemben más forrásokkal, míg az oktatás mérsékeltebben, a kultúra pedig kevésbé lett támogatva innen. (Lásd Kúti-Sebestény 71.o)

A megvalósult szakmai projektek hatókörét tekintve a projektek döntő többsége (75%) 500 főnél inkább kevesebbet érintett

programjával, tehát méretét tekintve kicsi vagy közepesnek mondhatóak. Negyede a projekteknek ért el akár ezer főt is, ami térségünkben a „nagy” projekteket jellemzi. A megvalósítás során a projektek több, mint felénél a költségek nagyobbik részét (50-75%) az NCA támogatta. Itt is kiemelkedik ennek a támogatási forrásnak a jelentősége a térségünkben megvalósuló együttműködési projekteknél. Nyilvánvaló viszont az is, hogy további komoly mennyiségű forrást képesek a megvalósításhoz összeszedni ezek a civilek, amiben ez a hiány harmadrészt motiváló tényező is.

10. ábra Az NCA projektek publikálási módjainak gyakorisága a lebonyolító szervezetek arányában

Forrás: saját kutatás 2007.

Az NCA támogatású projektek megvalósítói jelentős százalékban (86%) szükségesnek tartották, hogy publikálják is eredményeiket. Legkézenfekvőbbek a körzeti TV, rádió és helyi

újságok voltak. Az országos médiumokban azonban egy sem jelent meg. Ez sajnos más régiókban is megfigyelhető. Oka a rendkívül magas költségekkel és - valljuk be-, némi érdektelenséggel is magyarázható. Az érdektelenséget a média részéről tapasztaljuk, de közvetett módon a társadalom részéről is, hiszen ami nem botrányos, az kevésbé hírértékű manapság. Az Internet adta lehetőséggel kevesen élnek még. Korábbi felmérésünk azt mutatta, hogy arányaiban minden harmadik szervezetnek van honlapja, de kevésbé naprakész. Ennek karbantartása, frissítése további feladat, ami szakmai kapacitást is igényel a szervezetektől. Pedig publikálni kellene gyakrabban a civil eredményeket és láthatóvá tenni a társadalom minél szélesebb rétegei előtt. Az 1%-os támogatások érdekében egyébként a választ adók 75%-a folytat kampányt, ami egyben saját tevékenységének és a civil szférának is jó publikációs alkalom. Egyre több olyan pályázati kiírás jelenik meg, ami kötelezi a nyerteseket az eredmények közzétételére és a támogatók minél több helyen való feltüntetésére. Ez utóbbi már az NCA támogatottak kötelezettsége is. Egyre ismertebbé is válik az Nemzeti Civil Alapprogram mind az 1%-os kampány, mind a projektpublikációk révén.

A megkérdezett projektkezelők ötös skálán kellett, hogy értékeljék tevékenységük sikerét. Az értékelések 3 és 5 között mozogtak. Jelentős többség, 84% teljes mértékben vagy majdnem teljes mértékben sikeresnek ítélte NCA projektjét és csak 15% volt közepesen elégedett az eredménnyel. Az, hogy a partnerséget a fentiekben ismertetett 95%-a a szervezeteknek továbbra is fenn kívánja tartani, további konkrét hozadéka és bizonyítéka a sikernek.

Ezeket az eredményeket talán nem meglepő módon közel 90%-ban önkéntesekkel érik el a civilek és csak 10 %-a a munkatársaknak dolgozik fő esetleg részmunkaidőben.

Szinte automatikusan vetődik fel a kérdés, hogy vajon támogatás hiányában is megvalósultak volna ezek az együttműködések? A megkérdezettek fele bizonytalan, 37%-uk pedig határozottan állítja, hogy az NCA támogatása nélkül nem valósította volna meg elképzelését. Látva az önkéntesek számát ezek szerint a szakmai projektek, tartós együttműködések megvalósulása jelentős mértékben rendelkezésre álló források kérdése, amiben az egyik döntő szerepet kapja az NCA. Csupán 11%-a a nyilatkozó civileknek vallja bátran, hogy véghez vitte volna projektjét az NCA támogatás nélkül is. A pályázók tehát erősen építenek a Civil Alap forrásaira. Amelyek viszonylag könnyen elérhetőek a számukra. Maguk az adatokat szolgáltató szervezetek egyébként több mint 60%-ban közepesen hozzáférhetőnek tartják ezt a forrást. Csak 15% véli úgy, hogy könnyen hozzáférhetőek ezek a támogatások, a válaszadók negyede pedig kifejezetten nehéz, bonyolult pályázati rendszernek tartja az NCA-t. Feltételezhetően ez utóbbi csoport többségben azokból a szervezetekből kerül kik, akik még nem tudtak pályázni, vagy csak működési költségeikre pályáztak. A szakmai projektek megtervezése, partnerek bevonása kétség nélkül nem könnyű feladat, márpedig az NCA szakmai pályázatok ezt várják el a támogatást igénylő civilektől.

Magának a partnerségnek a szükségességéről már erősen megoszlanak a vélemények. Ebben az esetben is ötös skálán vártuk a véleményeket és valamennyi pontjára jutott voks. Igaz csak 6%-a a válaszadóknak, de mégis úgy gondolja, hogy egyáltalán nem fontos a partnerség, csak önállóan biztos a dolgában. Ezt a véleményt kevésbé vártuk, magyarázata nehézkes. Egy stabil háttérű, rutinos szervezet éppúgy lehet elutasító, mint egy helyi szinten működő, kishatókörű szervezet. A legtöbben (35%) a hármas fokozatot jelölték meg, ami közepes, kissé bizonytalan álláspont a partnerség szükségességét illetően. Érdekes, hogy akik már

lebonyolítottak együttműködésben projekteket, azok döntő többsége továbbra is fönntartja kapcsolatait, de ezek szerint az ilyen együttműködések létrejötte nem könnyű, a civil szervezetek jelentős része óvatos ezen a téren. További 28% a négyest jelölte meg, és csak 20% nyilatkozott úgy, hogy teljes mértékben szükséges a partnerség és csak így valósítaná meg a jövőben is projektjeit. A válasza adók több mint háromnegyede jelenleg is tervezi tartós együttműködések kialakítását, amire bizonyára ösztönzőleg hat az NCA támogatású projektek sikere.

6. Civil szervezetekkel készített interjúk összegzése

A kutatás alaposága, pontosítása érdekében célszerűnek és szükségesnek tartottuk a felmérésben résztvevő szervezetek egy bizonyos körét személyes interjúkra felkérni. A statisztikák alapján kirajzolódott kép árnyalására, így a kiválasztásnál reprezentatív mintavételre törekedtünk. Ez által nem csupán részletgazdagabbá és hitelesebbé váltak méréseink, hanem a kérdőíves felmérés során nyert adatainkat is tüzetesebb vizsgálat alá vehettük. Kutatásunk intenzívebb és mélyrehatóbb lett, megbízhatóbb összegzést nyerhettünk.

Mindezekért úgy igyekeztünk a non-profit rendszereket a riportokhoz kiválogatni, hogy alanyaink között megtalálhatóak legyenek mind nagyobb múltú, hatékonyan működő, ismert, aktív szervezetek, mind kisebb, zártabb egyesületek, fiatal, pályázatorientált, aktív szervezetek éppúgy, mint nagy hagyományokkal rendelkező, de jelentős nehézségekkel küszködő társaságok is. Mindezekon felül a mintavételnél törekedtünk a tevékenységi körök széles körének reprezentálására is. Figyelembe vettük továbbá az előző (2005-ös) kutatások eredményeit, azok tükrében való változásokat.

6.1. A szervezetek általános bemutatása

A megkérdezett társulások nagyobb része civil szervezetté váló alakulása előtt is rendelkezett szakmai előzményekkel. Jobbára önkéntes önszerveződések természetes folyamatként léptek a non-profit szférához való kapcsolódás útjára. Ez a típusú jogi forma egyfelől lehetővé tette a több évtizedes szervezeteknek nem csupán a túl-, és továbbélés alapvető

esélyét esetleges jogelődjük céljainak, eszméinek megtartásával, más részről számos módozatot biztosított a szervezett keretek közt való működésre. Lehetőségeket biztosítva támogatások újszerű körének elnyerésével (pályázatok révén), mozgásterének bővítésével, vagy akár a számlaképesség nem csekély jelentőségével, amely például az alkalmazott szakmai munkát is biztosíthatja. Bár azok a rendszerek, melyek „civilé válásuk” előtt is léteztek szinte egyöntetűen az átállás nehézségeiről számoltak be, viszonylag hamar kielégítően alkalmazkodtak a megváltozott körülményekhez, és ennek nyomása alatt szakmai munkájuk fejlődött. Említést kell tennünk ugyanakkor arról az egyöntetű állásfoglalásról, melyet interjúalanyaink megfogalmaztak, mi szerint 2006 óta az elvárt ütemű előrehaladás – különösen finanszírozási, és egyéb anyagi (pl. humán erőforrás fejlesztés) okok folytán – megtorpant.

2005-ös tanulmányunkban jelzett aktivitás-életkor függvényt (mely arra mutat rá, hogy a szervezetek életkora és aktivitásuk között nem mutatható ki közvetlen kapcsolat) jelen felmérésünk is alátámasztja azzal a kiegészítéssel, hogy egy társulás „idősödésével” többféle finanszírozási, bevételi lehetőséggel számolhat, valamint a referenciák és partneri kapcsolatok növekedő körével, amely a civil szférában is jelentős előnyt jelent. Megállapítható, hogy az aktivitás és gyarapodás inkább a szakmai és „civil-területen” való együttes jártasság, felkészültség, informálódás, a formális és informális kapcsolatok, valamint a bővülő tevékenységi körök megragadásának összeadó eredménye. (Ez utóbbi eshetőség kreatív kihasználása nagy távlatokat és új bevételi forrásokat nyithat – erre főként egyes kulturális egyesületeknél láttunk kiemelkedő példát.) Az ilyen értelemben „professzionista” társaságok harmonikusabban működnek.

Alátámasztható az a korábbi adat is, mely szerint a „nagyobb” civil szervezetek a városokban (megyeszékhelyeken, kistérségi központokban) találhatóak. Különösen településfejlesztési területen működő egyesületek, alapítványok azonban egyre intenzívebb növekedést mutatnak vidéken is.

Az egyesületek, alapítványok finanszírozása, bevételi lehetőségeik nagyban függenek tevékenységi köreiktől, társadalmi beágyazottságuktól (egyes propagandafelület nyújtó, népszerű tevékenységet folytató alapítványok – sport, kulturális - könnyebben találnak támogató vállalkozókat, mint nem olyan ismert társaik), kapcsolatrendszerüktől (önkormányzati feladatokat ellátó szervezetek bevétele viszonylag egységesebb, még akkor is, ha nem túl nagy), közhasznúsági besorolásuktól, indulótőkéjüktől (túl kis tőkével kicsi költségvetéssel nehezen lépnek tovább a támogatási kategóriákban), humán erőforrás ellátottságuktól.

Problémaként merült föl a bevételek kérdéskörében, hogy a vállalkozók helyzete, és az őket megcélzó egyesületek számának szaporodása miatt egyre nehezebb szponzorokat találni. Jellemzőbb a barter-tevékenység, csere, vagy a reklám felajánlása.

Nem írható le egyértelmű egyenes arányosság a társaságok mérete és pályázat-orientáltságuk terén, a nagyobb társaságok azonban szükségszerűen nagyobb mértékben pályázat-, és projekt-orientáltak (mivel a pályázatokon nagyobb összegek is elnyerhetők). A fiatal, „civil téren” szakképzett, lelkes tagokkal „felszerelt”, több alkalmazottat munkájában tudó társaságok inkább figyelik és kihasználják a különböző pályázati lehetőségeket. Legnagyobbbrészt igénybe veszik az NCA működési költségekre nyerhető összegeit. Nagy problémaként vetődött fel kisebb, és speciális tevékenységi körökkel rendelkező (leginkább sport- és kulturális-)

szervezeteknél, hogy kiesnek az NCA effajta támogatási köréből, mivel működésükhöz szükségszerű feltételek és tárgyi eszközök kiesnek az NCA látószögéből, meghatározási köréből. Az NCA többi támogatásának feltételrendszere a megkérdezett társulások nagyobb részének „nem passzol” tevékenységéhez, vagy „túl bonyolult” elérhetőségük.

Pályázati finanszírozás kérdésében szerencsésebb helyzetben vannak a szociális és a területfejlesztő szervezetek.

Az Európai Unió pályázatok azonban csak távoli reményként, vágyálomként élnek a szervezetek kilátásai közt. Ennek okaiként főleg a tapasztalatlanság, és az önrész hiányát nevezték meg.

6.2. Infrastruktúra

Egészében véve megállapítható, hogy az infrastrukturális fejlettség nem korrelál pontosan a szervezetek nagyságával. Bár a kiterjedt működésnek mára egyik alapfeltétele lett az információs társadalom új lehetőségeinek kihasználása, mégis elenyésző példákat még mindig találhatunk nagy taglétszámú, nagyobb hatásfokú – különösen kulturális – társulásokra, ahol meglehetősen fejletlen még az infrastruktúra. Saját bevallásuk szerint ez nagy akadályozó tényezővé vált, és elsődleges céljaik, vágyaik közt szerepel az effajta fejlesztés.

Általánosságban azonban leírható, hogy: a szervezetek rendelkeznek legalább egy telefontal; munkájukhoz nincs kielégítő számú járművük; nincs megfelelő számítógépparkjuk (speciális programok, szkennerek, nyomtatók, digitális kiegészítő eszközök); használják az internetet, mind információszerezés, mind kapcsolattartás céljából; ahol nincs, legtöbbször ott is a legközelebbi jövőben tervezik weboldal üzemeltetését (de

három-nyelvű weboldal működtetésére is találunk példát). Ezeket különösképp anyagi nehézségek számlájára írják, és a hiányosságok megoldása főként partnerségi kereteken belül orvosoltak.

6.3. Humán erőforrás ellátottság

Az Észak-magyarországi civil szervezetek igen jelentős hányada önkéntes munkaerőn alapul. A nagyobb költségvetésű, foglalkoztatást is végző szervezetek nyilvánvaló módon több olyan taggal rendelkeznek, akik idejük, energiájuk nagyobb részét tudják a társaság működtetésére fordítani. Némely szervezet épp azt hangsúlyozta jelenlegi növekedésének korlátjaként, hogy a nagy terhek miatt nem tud megfelelő létszámú szakembert alkalmazni, mindezek felül nagy a fluktuáció, amely okok egyre jobban akadályozzák a szakmai munkát. Mind a statisztikákból, mind az interjúkból alátámasztható az az adat, hogy a helyi civil szféra rendkívül kevés megfelelő státuszú alkalmazottat tud fenn-, eltartani. Ez magától értetődően gátolja a szakmai munkát.

Minden szervezet rendelkezik (akár alkalmazásban, akár önkéntes munkában) szaktevékenységéhez megfelelő szakemberrel, azonban olyan személlyel nem, aki civil-területen (pályázatírás, projektmenedzsment) szakképesítéssel bír. Túl költségesnek találják a pályázatíró szolgáltatások igénybevételét, ezért saját tagjaik közül képeztek, vagy szeretnék erre alkalmas munkatársat kiképeztetni. Hasznosnak említették a civil irodák képzéseit, a különböző tanfolyamokat (felsőfokú – EU-s - szakképzéssel rendelkező tag ritka). A pályázatfigyelő, -író, -utógondozó feladat azonban

bevallottan túl nagy részt vesz el a szakmai munkából, ezen probléma megoldását humán-erőforrás bővítésben látják.

6.4. Társadalmi beágyazottság, kapcsolatrendszer

Általánosságban elmondható, hogy a szervezetek többsége igen fontosnak tartja kapcsolati tőkéjének növelését zavartalan működése és különösen munkájának fejlesztése érdekében. E szerint kiterjedt kapcsolati rendszerrel rendelkeznek, és jövőbeni feladataik közt is kiemelkedő helyet foglal el ennek ápolása, tökéletesítése.

A kapcsolatépítés egyik irányultsága más civil szervezetek felé törekszik. Itt két fő vonulat figyelhető meg. Egyrészt a hasonló tevékenységet folytató szervezetek közti együttműködés kiépülő – bár a legtöbb megkérdezett szerint egyáltalán nem kielégítő – rendszere. Másrészt a szervezet szakmai munkáját kiegészítő, éppenhogy más irányultságú tevékenységi körökkel rendelkező egyesületek kibontakozó félben lévő struktúrája. Mindkét módozat nagy tartalékokat rejt kiterjedtebb projektek lebonyolítására, nagyobb finanszírozási lehetőségeket jelent közös pályázatok elnyerésével, referenciák biztosításával, a kisebb egyesületek fejlesztésével oly módon, hogy helyet kapnak egy-egy nagyobb programban. (Erre különösen a környezetvédelem területén láttunk jó példákat, de egyes kulturális szervezetek is ötletes és gyümölcsöző együttműködések kialakításával járnak élen.) Mindezek felül áldásos kooperációkat említhetünk közös infrastruktúra (hiány pótlás, közös használat), reklámtevékenység (közös weboldal, vagy egy nagyobb szervezet weboldalán helyt kapnak a kisebbek), vagy programszervezés, információcsere terén is. Arra is láthattunk példát, hogy időszakos „kötelező” kulturális

műsorért cserébe az egyik szervezet próbatermet biztosít egy másiknak.

Leírható, hogy különösen erős igény mutatkozik a szervezetek közt erre az irányultságú kapcsolatépítésre mind szoros szakmai, mind „civil kompetenciák” megszerzése, információcsere, kölcsönös segítségnyújtás, közös pályázatok terén. A megkérdezett társulások egységes véleménye az, hogy ezen a területen igen sok és lényegi tennivaló, és rendkívül sürgető összefogás megvalósítása áll a civil társadalom előtt. (Meg kell jegyeznünk, hogy olyan problémával is találkoztunk, hogy volt ugyan partner, de jogilag nem ugyanebben a státuszban, ez jelentős akadályt jelentett az együttműködésben.) Az É-magyarországi civil szervezetek jelentős része külföldi kapcsolatokat is ápol más civil társulásokkal – lokalitásuk meghatározásában így főként szlovák, lengyel, német partnerekkel.

Itt kell említést tennünk a helyi civil irodákkal, központokkal való kapcsolatáról is, ami egy különálló csapását alkothatja a civil kapcsolati mátrixnak. A társulások – az időnkénti fennakadások ellenére - egyöntetűen hasznosnak, hiánypótlónak ítélték a civil irodák működését. A kisebb és a fiatalabb társaságok számára alapvető segítséget jelent a központosított információbázis (könyvtár, jogtár, programcsomagok, szervezeti név-, cím-, kontakt-személy jegyzék), az iroda infrastruktúrájának használata, a szervezet alapvető működésében, pályázatírásban, szakinformáció-szerzésben való segítségnyújtás, képző, tájékoztató jellegű előadások. A nagy múltú több tagot foglalkoztató egyesületek alapvetően nem szorulnak rá sem infrastruktúrális, sem szakmai segítségre, ők inkább az irodák civil szervezetekről fenntartott adat-, és referenciabázisát tartják előnyösnek.

Másik fő iránya a kapcsolatépítésnek az önkormányzatokkal, közintézményekkel folytatott együttműködés. Egyre inkább igazolható az a 2005-ös adat, hogy a „civilek” – lehetőségeik szerint – igyekeznek közfeladatok, önkormányzati feladatok ellátását kiszolgálni. Ilyenek továbbra is főként a szociális, településfejlesztési tevékenységekre szakosodott szervezetek. A kulturális irányvonalú társulások (önállóan vagy partnerekkel) pedig pl. a közművelődési pályázatokat, megállapodásokat kihasználva kapnak teret az együttműködésre.

A legtöbb civil szervezet kapcsolatban áll közintézményekkel. Ennek leggyakrabban megnyilvánuló formái a következők: a közintézmény (iskola, felsőoktatási intézmény, polgármesteri hivatal, művelődési ház, múzeum, stb.) székhelyet, egyéb szükséges termet (pl. sportegyesület számára speciális termet) biztosít a szervezet számára, infrastruktúrát nyújt, vagy kiegészíti azt (művészeti egyesület egy múzeum infrastruktúrájában működik). Ezen felül propagandára, önmegmutatkozásra alkalmas (valós és virtuális) térről gondoskodik (táncsoport művelődési központ termében rendez előadásokat, művészeti egyesület felsőoktatási intézmény galériáját, web portálját használja), valamint szakmai támogatást jelent.

A társadalmi beágyazottság harmadik fő vonulataként a nyilvánossággal, a lakossággal való kapcsolattartást körvonalazhatjuk. Öröndetes változás előző kutatásainkhoz képest, hogy a szervezetek kilépni látszanak „belterjességükből”, egyre érdemibb helyet foglal el életükben a „megmutatkozás”. Igaz, hogy a valós eredmények e téren még nem általánosan jellemzőek, de egyre lényegesebbnek, a közeljövőben megoldandó feladatnak látják a szakmai plénumon túli ismertség megvalósítását. Noha a szervezetek

nagy része nem használja az országos médiákat – mert túl drágák, és nem fogékonyak a helyi problémákra, eseményekre, esetleg tematikus reprezentációkban -, korrekt kapcsolatokat ápol a helyi, kistérségi médiákkal (sajtóval, tv-vel, rádióval), melyek főként a civilek programjaira hívják fel a lakosság figyelmét. A nagyobb társaságok, ernyőszervezetek használják a szakmédiákat, a kisebbek inkább ezek keretein belül, vagy alkalmanként nyernek ilyen lehetőséget. Viszonylag kevesen működtetnek önálló honlapot, kiadványt (bár szezonális kiadványokra van példa), ez alól kivételt jelentenek természetesen azok a kulturális társaságok, melyek esetében ez nemcsak eszközt, hanem célt is jelent (pl. zenei alapítvány). Projekteredményeik utólagos közzétételét nem túl sokan tartják nélkülözhetetlennek (kivétel a közhasznúsági kritériumok kielégítése), a reklámozást, programszervezést-, hirdetést azonban igen.

Egyhangú álláspont, hogy még mindig nem megfelelő a civil szektor társadalmi támogatottsága, melyet egyrészt a piaci törvények, másfelől a civilek kommunikációs hiányosságaiban látnak - önkritikusan. Riportalanyaink egy-két kivételtől eltekintve fejlesztésre szorulónak (de túl költségesnek) ítélték meg kommunikációs-, arculati vonulatukat. Kommunikációs téren említést érdemel, hogy a szervezetek – saját bevallásuk szerint – munkájukhoz viszonylag kielégítő idegennyelv-tudással és informatikai ismeretekkel rendelkeznek.

6.5. Jövőkép

Előző kutatásainkkal összhangban, az újonnan definiált nehézségek ellenére is megállapíthatjuk, hogy az alapítványok, egyesületek nagyobb hányada pozitív jövőképpel rendelkezik.

Határozott elképzelésekkel bír jövőbeni feladatairól, hiányosságok pótlásáról, megteszi, vagy legalábbis látja a szükséges lépéseket. Folytatni, sőt fejleszteni, bővíteni kívánják tevékenységüket. Világosan látják a nem-pályázat-orientált szervezetek is, hogy ezen a téren előrelépésekre van szükségük. A kisebb települések, falvak non-profit társaságai azonban határozottan a túlélésre apellálnak, volt, aki úgy nyilatkozott: „már az is szép eredmény, hogy léteznek”.

Néhány jellegzetes problémával is szembesültünk: A kis klubok úgy látják, a szigorodó pályázati feltételek miatt az ellehetetlenülés veszélyével kell számolniuk, megoldásként több vezető a támogatások pályázati kereteken kívüli, -túli elnyerhetőségét látnák. A pályázatokon elnyert összegeknél sok szervezet rendkívül bonyolultnak tartotta az elszámolást, de megérti ennek szükségességét. Nehézségként lépett föl azonban az utófinanszírozás kérdése, mely jelen helyzetben a kis költségvetésű civil szervezetek számára nem szerencsés formáció. Megoldatlannak látják a többrészetű támogatást, ami nagy segítséget jelenthetne.

Nagyon karakterisztikus eleme a szervezetek jövőképe a már fentebb is említett partnerség kiépítésének sürgetése, a civil társadalom, a lokális civil szféra kommunikációjának javítása, összefogásának sürgetése, az érdekérvényesítés.

Mindezekon felül a civilszféra helyi képviselői bizakodók, amint egyik szervezet vezetője találóan megfogalmazta: „a folyamatos alkalmazkodási kényszerben fejlődés születik”.

Összegzés

Kutatásunk az Észak-magyarországi régió civil szervezeteit vizsgálta különös tekintettel azokra, amelyek tevékenységük során partnerségben, együttműködve másokkal valósították meg eddig projektjeiket.

Feltételezésünk, miszerint a civil aktivitás jelentős, részben igazolódott. A rendszerváltás óta az országos tendenciát követve régióinkban is kiugróan magas számban megszorodtak a jogilag is bejegyzett civil szervezetek. A szervezetek döntő többsége korábbi tapasztalataink alapján továbbra is több településre is kiterjeszti tevékenységét, viszont a megyei hatókört ritkán lépik túl. Ez továbbra is azt jelzi, hogy a regionalitás felé kis lépésekkel haladunk. A szervezetek tevékenységét tekintve a közhasznú feladatok ellátását célozták meg a legtöbben a megkérdezettek közül, ami különösen az NCA szempontjából előnyökkel jár, hiszen a működésen túl, szakmai projektek megvalósításához is kérhetnek támogatást.

A vizsgált szervezetek tevékenységi területei „klasszikusan”, az országos tendenciákhoz hasonlóan a kultúra, sport és szabadidő köréhez kapcsolódnak, de növekvő számban jelentek meg az idegenforgalommal és városszépítéssel foglalkozó civilek is.

A szervezetek kapcsolatrendszeréről elmondható, hogy Célcsoportunk 86%-a tagja valamilyen civil szerveződésnek. Döntő többségük megyei hálózat tagja vagy civil egyeztető fórum közreműködője. A megyei bontásban azonban látható, hogy megyei összefogás a régió belüli kizárólag BAZ megyében működik. Hevesben a CEF-ek mellett a települési szintű együttműködések dominálnak. Nógrádban a kistérségi szinten építenek kapcsolatot

többen. Érdekes, hogy a három megye közül a két kisebbben többen tartanak országos szintű kapcsolatokat fenn. Regionális összefogásról továbbra sem beszélhetünk.

A válaszadó civilek pályázási rutinjáról elmondható, hogy minimális a száma azoknak, akik nem próbálkoztak a forrásteremtés ezen módjával az elmúlt három évben. A sikereket illetően is biztató a kép. A pályázók igen magas arányban legalább egyszer, de többször is nyertek támogatást. Az igazsághoz tartozik, hogy célcsoportunkat eleve azok alkották, akik az aktívabb szegmenshez tartoznak, a régió egészét tekintve bizonyára rosszabb a kép. Akik azonban kitartóan próbálkoznak, valóban működnek, ezek alapján számíthatnak sikerre.

A Nemzeti Civil Alapprogram kollégiumaihoz benyújtott pályázatokról elmondható, hogy eddig a pályázók legnagyobb része csak a működésével kapcsolatosan igényelt támogatást. Régióinkból a szakmai kollégiumokhoz igen kevesen pályáztak, viszont minden ötödik pályázó valahogyan bekapcsolódott partnerként NCA projektbe. Az NCA támogatások tehát a pályázók többségének bevételeiben a felét képezik a forrásoknak, a többiekénél pedig ez még nagyobb arány. Ezek az adatok azt sugallják, hogy az NCA támogatások jelentős szegmensét alkotják a civilek forrásainak. Viszont ez azt is mutathatja, hogy igen jelentős számban vannak azok, akik más forrásokat még kevésbé kutattak fel, ill. tudtak bevonni. Ezen a területen egyértelműen aktívabbnak kell lennünk!

Ha közelebbről megvizsgáljuk a térségben megvalósult NCA szakmai projekteket szembeötlő, hogy kiugróan nagy arányban mégis önállóan valósították meg azokat a civilek. Klasszikusan a civil partnerek mellett az önkormányzatokat vonják be

leggyakrabban a projektekbe, azt követően pedig különböző hálózatokat és kulturális intézményeket. Érdekes tapasztalat, hogy az együttműködés motívumai között a hatókör kiszélesítése volt a leggyakoribb és csak második helyen áll a forráshiány kiküszöbölése. Az adatot szolgáltató civilek kutatásunkban egyértelműen azt nyilatkozták, hogy projektjeik befejezése után is fenntartják a kapcsolatot partnereikkel, hiszen projektjeiket igen magas százalékban sikeresnek könyvelték el. Tehát a közös projektek olyan hozadéknak tartják a partnereikkel való együttműködést, amit érdemes megőrizni. Ez az NCA másodlagos gyümölcse is, ha tetszik.

Az NCA támogatású projektek megvalósítói jelentős százalékban szükségesnek tartották, hogy publikálják is eredményeiket. Legkézenfekvőbbek a körzeti TV, rádió és helyi újságok voltak. Az országos médiumokban azonban egy sem jelent meg a vizsgáltak közül. Így továbbra is csak egy szűkebb társadalmi réteg előtt jelenik meg a civil tevékenység. Pedig fontos lenne bemutatni, hogy ezeket az eredményeket döntő többségében önkéntesekkel hozták létre a civilek.

A megkérdezettek fele bizonytalan, 37%-uk pedig határozottan állítja, hogy az NCA támogatása nélkül nem valósította volna meg elképzelését. Látva az önkéntesek számát ezek szerint a szakmai projektek, tartós együttműködések megvalósulása jelentős mértékben rendelkezésre álló források kérdése, amiben az egyik döntő szerepet kapja az NCA. Csupán 11%-a a nyilatkozó civileknek vallja bátran, hogy véghez vitte volna projektjét az NCA támogatás nélkül is. A pályázók tehát erősen építenek a Civil Alap forrásaira. Amelyek viszonylag könnyen elérhetőek a számukra. Maguk az adatokat szolgáltató szerveztek egyébként több mint 60%-ban közepesen hozzáférhetőnek tartják ezt a forrást. Csak 15% véli úgy,

hogy könnyen hozzáférhetőek ezek a támogatások, a válaszadók negyede pedig kifejezetten nehéz, bonyolult pályázati rendszernek tartja az NCA-t. Feltételezhetően ez utóbbi csoport többségben azokból a szervezetekből kerül kik, akik még nem tudtak pályázni, vagy csak működési költségeikre pályáztak. A szakmai projektek megtervezése, partnerek bevonása kétség nélkül nem könnyű feladat, márpedig az NCA szakmai pályázatok ezt várják el a támogatást igénylő civilektől.

Magának a partnerségnek a szükségességéről továbbra is erősen megoszlanak a vélemények. Kevésbé vártuk, de létezik egy kisebbség, akik úgy gondolják, hogy egyáltalán nem fontos a partnerség, csak önállóan kívánnak tevékenykedni. A szervezetek harmada jelenleg bizonytalan állásponton van a partnerség szükségességét illetően. Érdekes, hogy akik már lebonyolítottak együttműködésben projekteket, azok döntő többsége a jövőben is fenn kívánja tartani kapcsolatait, de ezek szerint az ilyen együttműködések létrejötte nem könnyű, a civil szervezetek jelentős része óvatos ezen a téren. A válasza adók többsége viszont jelenleg is tervezi tartós együttműködések kialakítását, amire ösztönzőleg hatot az NCA támogatású projektek sikere és maga a támogatás.

Tehát nyugodtan állíthatjuk, hogy

EGYÜTT MŰKÖDÜNK!